

Gwers 14 - Noson ddi-gwsg Samuel

Nodiadau Cefndir i'r Athro

1 Samuel 3:1-21

Mae hanner cyntaf llyfr Joshua yn ymwneud â meddiannu'r wlad, hynny'n golygu concro llawer o drefi a dinasoedd (yn cynnwys Jericho), a byddinoedd. Un frwydr nodedig oedd yr un yn erbyn yr Amoriaid yn Gibeon (Joshua 10:1-27), pan alwodd Joshua ar yr Arglwydd, "Haul, aros yn llonydd yn Gibeon, a thithau, leuad, yn nyffryn Ajalon". Parodd Duw "i'r haul sefyll ynghanol yr wybren, heb frysio i fachludo am ddiwrnod cyfan" nes i'r genedl orchfygu'r gelyn. Enghraifft arall o Dduw'n arwain ac yn ymladd dros y genedl. Bwriad Duw ar gyfer y genedl oedd iddi ymsefydlu ei hun a bod yn ufudd gan ddangos ei ffydd yn yr Un oedd wedi eu harwain o gaethiwed i ryddid. Rhan yr Israeliaid yn yr addewid fawr oedd ufudd-dod i Dduw, dilyn ei orchmynion, ond dro ar ôl tro, hyd yn oed ar ôl cyrraedd Gwlad yr Addewid, methu a wnaent. Cyfarwyddodd Duw y genedl i buro'r wlad, cael gwared ar y duwiau dieithr, a dileu addoliad paganaidd y Canaaneaidd o'r tir. Ond ni fu iddynt orffen y dasg a osodwyd. Unwaith y cawsant feddiant o'r wlad, bu iddynt laesu dwylo gan adael rhai dinasoedd heb eu concro, ac aeth pethau o chwith. Dros y canrifoedd nesaf byddai'r Israeliaid yn cael gan eu temtio gan dduwiau'r Canaaneaidd, ac yn anghofio Duw Abraham Isaac a Jacob.

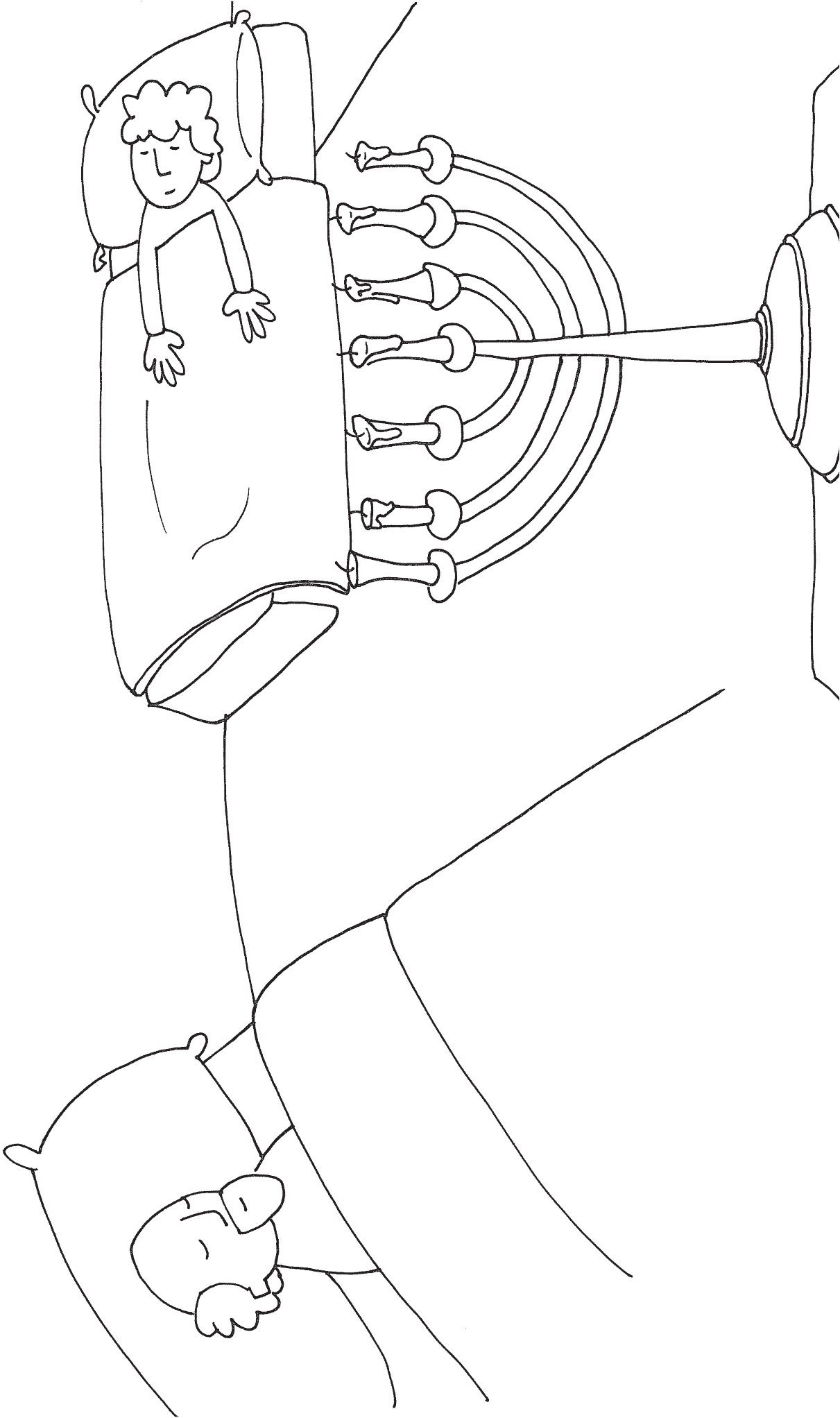
Roedd y cyfnod yn dilyn marwolaeth Joshua yn un tywyll iawn, yn amser o anrhefn llwyr, gydag anfoesoldeb yn rhemp, a phawb yn gwneud yn ôl ei fypwys ei hun. Dyna gyfnod y Barnwyr (gweler panel). Yn ei bregeth yn Antiochia Pisidia, dywed Paul fod Duw, am ryw 450 mlynedd wedi rhoi barnwyr i'r genedl hyd at y proffwyd Samuel, pan ofynasant am frenin.

Samuel, mab Elcana a Hanna oedd y cyntaf o'r proffwydi, ac yn olgydd i Eli yn yr offeiriadaeth. Nid oedd yr offeiriadaeth yn rhydd o lygredd gyda dau fab Eli yn anonest ac yn cymryd cig yr aberth iddynt eu hunain. Mewn cyfnod trwblus a thywyll yn hanes y genedl clywyd gweddi o ffydd o enau gwraig a ymddiriedai yn Nuw. Wedi bod yn ddi-blentyn ers nifer o flynyddoedd, addawodd Hanna i Dduw pe bai hi'n cael mab y byddai'n ei gysegru i wasanaeth yn y deml. Pan oedd Samuel yn rhyw ddwyflwydd oed dygodd Elcana ei mab i'r ganolfan addoli a'i adael gydag Eli, offeiriad Seilo. Yr oedd gweddi i chwarae rhan bwysig ym mywyd Samuel; fe'i ganwyd o ganlyniad i weddi (1 Samuel 3:1-19); sicrhaodd frwydr i bobl Dduw drwy weddi (1 Samuel 7:5-10); pan alwodd y genedl am frenin gweddiodd Samuel (1 Samuel 8:6).

Yn y dyddiau hynny, ni fyddai Duw'n llefaru'n uniongyrchol gydag unigolion, 'yr oedd gair yr Arglwydd yn brin a gweledigaeth yn aneglur'. Fodd bynnag, clywodd Samuel lais Duw yn galw arno. Ac yntau ar ddyletswydd yn y cysegr le, ac wedi gorwedd i gysgu, galwodd Duw arno, ond tybiai ef mai Eli oedd yn galw. Pan alwodd y llais y trydydd tro sylweddolodd Eli mai Duw oedd yn galw ar y bachgen a dywedodd wrtho, pe bai'n clywed y llais unwaith eto am iddo ateb, "Llefara, Arglwydd, canys y mae dy was yn gwrando" (1 Samuel 3:9,10). Neges o farn ar dŷ Eli oedd gan Dduw.

Y Barnwyr

Yn dilyn cyfnod pan oedd y genedl wedi troi cefn ar Dduw byddent yn galw arno, a byddai yntau'n anfon rhywun i'w hachub, sef 'barnwr'. Yn arferol, pennaeth teulu neu lwyth oedd y barnwr gyda'i awdurdod wedi ei sylfaenu ar arferiad. Roedd barnwr yn arweinydd mewn brwydr ac yn llywodraethwr mewn heddwch. Roedd cyfnod pob barnwr yn amrywio o ran hyd, o saith hyd at ddeugain mlynedd. Y mwyaf nodedig ohonynt oedd Deborah, Gideon a Samson.

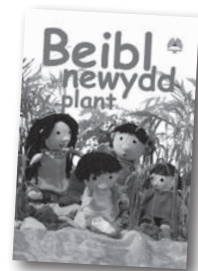

Pan oedd Samuel yn fachgen, aeth i fyw yn y Tabernacl gydag Eli, yr offeiriad. Helpu Eli edrych ar ôl y Tabernacl oedd gwaith Samuel. Un noson, tra roedd Samuel ac Eli'n cysgu, siaradodd Duw gyda Samuel.

Un o'r pethau roedd rhaid gwneud yn y Tabernacl oedd edrych ar ôl y Lamp arbennig. Mae'r fflamau ar goll o'r llun – fedri di eu rhoi yn eu lle? Beth am ludo darn o bapur melyn fel fflam, ar bob pren? Faint fydd angen arnat?

Diolch Dduw am hanes Samuel ac Eli. Roeddent am gadw'r Tabernacl yn arbennig i ti. Diolch am y Capel/ Ysgol Sul, ac am y cyfle i ddod i ddysgu mwy amdanat ti. Amen.

Gwers 14 – Noson ddi-gwsg Samuel

Samuel ac Eli | Beibl Newydd y Plant tud. 58, 59

(1 Samuel 1 a 3)

Gwers 14

Noson ddi-gwsg Samuel

BEIBL GWEITHGAREDD Y PLANT DAN/DROS 7 oed

Noson ddi-gwsg Samuel tud 62

BEIBL LLIW STORI DUW

Duw yn siarad yn ystod y nos tud 100

BEIBL NEWYDD Y STORIWR

Samuel yn clywed llais tud 50

BEIBL NEWYDD Y PLANT

Samuel ac Eli tud 59

BEIBL BACH I BLANT

Un noson Dywyll. Stori Samuel yn Ifanc tud 172

Y BEIBL I BLANT mewn 365 o storïau

'Llefara, Arglwydd' (107) tud 128

BEIBL LLIW Y TEULU

Duw yn siarad efo Samuel (106) tud 66

Amser Chwarae

Bydd angen amrywiaeth o eitemau arnoch er mwyn i'r plant gael eu didoli, e.e. gwahanol ffrwythau, set o geir bach, set o greonau (yn rhydd, dim mewn pecyn), set o gwpanau plastig, 3 neu 4 hosan, set o 3 neu 4 maneg.

Cymysgwch yr holl eitemau ar y bwrdd o flaen y plant. Gofynnwch i un o'r plant i gasglu set o ffrwythau. Gofynnwch i un arall gasglu set o gwpanau ayyb, nes y bydd yr eitemau i gyd wedi eu gosod mewn setiau. Efallai y gallech greu setiau gwahanol. Beth am set o bethau lliw coch neu sy'n wyrdd? Neu set o bethau i'w gwisgo? Bwriad y gêm yw annog y plant i weld sut y mae pethau'n perthyn. Gofynnwch i'r plant pwy sy'n perthyn i'w teulu?

Esboniwch fod ein stori heddiw am deulu arbennig o'r Beibl. Ar ddechrau'r stori roedd y fam yn drist oherwydd nad oedd ganddi blant. Ond, byddwn yn clywed bod diwedd hapus i'r stori hon.

Amser Stori

Bydd angen yr eitemau canlynol arnoch mewn bocs: llun wyneb trist Hanna; dol, wedi'i lapio fel y baban Samuel; darn o ddefnydd plaen, neu grys-T plaen - dyma ddillad newydd Samuel, canhwylbren, Beibl. Adroddwch yr hanes yn eich geiriau eich hun gan ddefnyddio'r propiau.

Dangoswch y Beibl i'r plant ac esboniwch fod Duw'n siarad gyda ni heddiw hefyd, trwy'r Beibl. Dyna pam rydym yn dod i'r Ysgol Sul, i gael clywed am Dduw o'r Beibl. Os ydym am glywed Duw yn siarad mae'n bwysig ein bod yn darllen y Beibl neu fod rhywun yn darllen y Beibl i ni.

Gêm wrando

Casglwch amrywiaeth o eitemau sy'n gwneud sŵn mewn bag. Hefyd bydd angen lliain i'w guddio. Tynnwch un eitem ar y tro o'r bag a gwneud sŵn o dan y lliain, fel bod y plant ddim yn gallu ei weld. Gofynnwch i un plentyn ar y tro i geisio dyfalu beth sy'n creu'r sŵn.

Gweddi

Ewch a'r plant tu allan, a'u hannog i fod yn dawel er mwyn gwrando ar y synau o'u hamgylch. Wrth iddynt enwi pethau, dweud 'Diolch Duw am.....'.

Ar ôl mynd i mewn, gofynnwch i'r plant i gofio beth a glywsant. Beth yw'r pethau eraill maen nhw'n hoffi eu clywed? Adroddwch weddi o ddiolch am ein clustiau a'r holl bethau mae'r plant wedi'u rhestru.

Crefft

Llyfr Crefft, t.77-78

Adnoddau Ychwanegol

Crefft

Llyfr Crefftau Stori Duw i blant dan 5 oed t.77-78

Gwerslyrau Golau ar y Gair

Samuel: Duw yn siarad â Samuel

Taflenni gwefan amserbeibl.org

Cyfres C - Samuel

Cyfres DVD Stori Duw

Stori 16: Duw yn siarad â Samuel

Cwis a Chwilair

Llyfr Cwis Cynta i Ateb, tud 290

Cyfres PowerPoints Beibl Bach i Blant

Cyflwyniad 19: Un noson dywyll

Powerpoint ar wefan

visionforchildren.co.uk

Hanes Duw yn galw Samuel

Llyfrau Stori

Samuel yn helpu Eli

